

Dne 28. října si Městská část Praha 6 již tradičně každoročně připomíná náš nejvýznamnější státní svátek prostřednictvím výstavy, která se zaměřuje na významné události či osobnosti naší novodobé historie. Nejinak je tomu i v letošním roce, tentokrát však poprvé ve spolupráci s Českým olympijským výborem, organizací, která si připomíná 120. výročí svého založení. Rádi se k připomínce tohoto výročí připojujeme, neboť v Praze 6 sídlí celá řada tělovýchovných a sportovních jednot a oddílů od těch s celostátním významem až po malé. Městská část Praha 6 si plně uvědomuje celospolečenský význam jejich činnosti a věnuje velkou pozornost jejich podpoře.

Zvykli jsme si vítat úspěšné sportovce a sledovat jejich boje na sportovních kolbištích. Často ale zapomínáme na roli tělovýchovných a sportovních organizací při vzniku Československa v roce 1918 i bezprostředně poté, zejména v roce 1919, kdy pomáhaly vybojovat hranice mladého státu. Letošní 120. výročí založení Českého olympijského výboru i 100. výročí bojů na Slovensku a na Těšínsku je tak vhodným okamžikem připomenout si významné osobnosti, bez nichž by tento stát nemohl vzniknout, ale i další, které mu pomáhaly vtisknout jeho tvář. Výběr osobností, kterým je tato výstava věnována, reprezentuje nejen klíčové události posledních sta let naší republiky, ale současně ukazuje, jakou zkouškou celý národ prošel za dvou totalitních režimů 20. století. Někdo obstál se ctí od prvního okamžiku, někdo podlehl a stal se součástí systému, někdo jej dokonce spoluvytvářel, někdo se jen mlčky vezl a někdo v sobě našel odvahu čelit zlu až v tom nejvypjatějším okamžiku. To platilo pro všechny skupiny obyvatel, sportovce nevyjímaje. Právě olympionici mají již od roku 1894 svou Olympijskou chartu, která jim mimo jiné připomíná základní principy a podstatné hodnoty olympijského hnutí. Jsem rád, že řada z nich přenesla mnohé z těchto principů ze světa sportu i do svých občanských životů a stala se ve zlých časech hybateli dějin.

ONDŘEJ KOLÁŘ
starosta Městské části Praha 6

Když se v historii naší republiky lámal chleba, často zmiňujeme umělce, intelektuály, ekonomy. Ale zřídka sportovce a jejich postoje. Výstavou Nestáli stranou bychom to rádi změnili a tuto mezeru zacelili.

Mezinárodní úspěchy československých a českých reprezentantů jsou často svázány nejen s jejich vlastí, ale i s režimem, který v dané době panoval. Reprezentace státu se občas mylně vykládá jako podpora vládnoucí garnitury. A to zvláště v totalitě, kdy otevřená opozice znamenala bez výjimky nemožnost či konec mezinárodních startů.

I tak byli naši sportovci jedni z mála, kteří zvláště v době komunistické diktatury šířili dobré jméno naší země v zahraničí, kteří dokazovali světu, že i za železnou oponou žijí schopní lidé se silnou vůlí a mimořádnými schopnostmi.

Chceme ukázat, jakou měl sport roli při formování národního uvědomění a při založení československého státu či při protinacistickém odboji. Jak se českoslovenští a čeští reprezentanti zachovali při srpnových událostech nebo v průběhu Sametové revoluce. Osobnosti jako Jiří Stanislav Guth-Jarkovský, František Pecháček, Otakar Jaroš či Věra Čáslavská vnímáme nejen ze sportovního hlediska, ale především jako vlastence a lidi, kteří svými postoji přispěli k tomu, že můžeme nadále žít v samostatné republice.

JIŘÍ KEJVAL
předseda Českého olympijského výboru

ČESKÝ
OLYMPIJSKÝ
VÝBOR

ČESKÁ
OLYMPIJSKÁ
AKADEMIE

VOJENSKÝ
HISTORICKÝ
ÚSTAV PRAHA

#BEACTIVE

Nestáli stranou československé devítky a sport

V loňském roce si celá Česká republika připomněla sté výročí vzniku Československa. Stalo se již tradicí, že se zaměřujeme především na slavné „osmičkové roky“ – 1918, 1938, 1948 a 1968. Když se ale podíváme na naši historii podrobněji, zjistíme, že celá řada zásadních událostí spojených s naší novodobou historií se stala v letech končících devítkou.

Výstavou nazvanou příznačně *Nestáli stranou* chce Městská část Praha 6 spolu s Českým olympijským výborem návštěvníkům připomenout příběhy nejen slavných, ale i dnes již neprávem opomíjených sportovců, kteří v osudových okamžicích naší novodobé historie neváhali a zapojili se do boje za svobodu a demokracii. Někdy to bylo prostřednictvím veřejného vystoupení, které vyžadovalo dávku osobní odvahy, řada z nich v tomto boji ale obětovala i to nejcennější, své životy.

Připomeneme si zejména události a osobnosti spojené s roky 1919, 1939, 1949, 1969 a 1989. Sokolové bojující v roce 1919 o hranice nové republiky, olympionici účastníci se v letech 2. světové války domácího i zahraničního odboje a podílející se na přípravách atentátu na Reinharda Heydricha, sportovci stávající se pro spoluobčany symbolem vzdoru proti totalitě díky svým jasně vysloveným názorům v kritických letech 1949 a 1969, i sportovci zapojující se v listopadu 1989 s nasazením sobě vlastním do historických událostí, na jejichž konci je náš dnešní demokratický stát. To vše jsou příběhy, které ukazují, že bychom kromě připomínání mnoha úspěchů našich sportovců neměli nikdy zapomínat na okamžiky, kdy svedla řada z nich souboj s mnohem silnějšími soupeři, než na jaké mohla narazit na sportovních kolbištích.

Olympijský vítěz na kruzích **Alois Hudec** s bronzovou medailistkou ze soutěže gymnastických družstev **Vlastou Děkanovou** v Berlíně 1936.

1899

**Nestáli stranou
československé
devítky a sport**

Blížil se poslední rok 19. století, které Evropě přineslo nejprve krvavé napoleonské války, ale později i bouřlivý technologický a ekonomický rozvoj. Nadšení společnosti z novinek, které dobu nazývanou Belle Époque provázely, bylo obrovské. Díky novým objevům, vynálezům a také ekonomickým úspěchům se zdálo, že se před lidstvem otevírá epocha netušených, ničím neomezených možností. To vše bylo ve druhé polovině století doprovázeno i velkým rozvojem tělovýchovy a sportu. Od roku 1862 u nás působila sokolská organizace, postupně vznikaly další tělovýchovné organizace, sportovní oddíly a svazy. Prvořadou událostí celosvětového významu se stalo v roce 1894 založení Mezinárodního olympijského výboru v Paříži a především uskutečnění prvních novodobých olympijských her v Aténách v roce 1896. Všechny tyto aktivity společnost vnímala jako jeden z projevů moderní doby. Nezadržitelný tep doby propojoval všechny oblasti lidské činnosti s nejnovějšími vynálezy. Stejně jako se zrychlovaly výkony sportovců, žádala si doba stále rychlejší přenos informací, a to i ve sportovní oblasti. V červenci 1898 uskutečnil italský vynálezce Guglielmo Marconi první přenos rádiového signálu s výsledky Kingstonské regaty pro časopis Dublin expres.

V českých zemích byl závěr 19. století dobou národní emancipace, mezi jejíž vrcholy patřilo vybudování Národního divadla. Rok 1899 pak na tomto poli představoval další významný mezník – zrodil se Český olympijský výbor. Dne 18. května byl založen jako Český výbor pro hry olympické v Paříži 1900. Ačkoliv byly v té době české země součástí Rakousko-uherské monarchie, patří Český olympijský výbor mezi nejstarší národní olympijské výbory na světě. Sportovní a tělovýchovné svazy a spolky se tak významnou měrou spolupodílely na směřování české společnosti k budoucímu samostatnému státu.

Mezinárodní olympijský výbor 10. dubna 1896 v Aténách Stojící zleva: Karl August Willibald Gebhardt (Německo), Jiří Guth (Čechy), Ferenc Kemény (Uhersko), Viktor Gustaf Balck (Švédsko); sedící: Pierre de Coubertin (Francie), Demetrius Vikelas (Řecko), Alexej Dmitrijevič Butovskij (Rusko).

František Janda-Suk hrával fotbal, vzpíral, věnoval se sprintům a vrhu koulí. Pak ho však přilákaly články z her v Aténách 1896 k hodu diskem. Inspiroval se sochou antického Diskobola a jako první mezi moderními atlety začal využívat otočku. I díky ní v Paříži v roce 1900 vybojoval v Bouloňském lesíku druhé místo a stal se prvním českým olympijským medailistou. Místo stříbra však dostal jen stolní dřevěný kalendář. Na snímku závodí ve vrhu koulí v Praze v roce 1909.

V čele české olympijské výpravy ve Stockholmu v roce 1912 byl nesen **prapor se znakem českého království** se lvem a svatováclavskou korunou.

Otec českého olympismu Jiří Stanislav Guth-Jarkovský

1899

Nestáli stranou
československé
devítky a sport

* 24. ledna 1861, + 8. ledna 1943

Stál u zrodu olympijského hnutí. Na Kongresu pro obnovení olympijských her uspořádaném Pierrem de Coubertinem v Paříži v roce 1894 byl v nepřítomnosti zvolen jedním z prvních dvanácti členů Mezinárodního olympijského výboru. Spolu s Josefem Rösslerem-Ořovským a představiteli sportovních organizací sehrál klíčovou roli při vzniku Českého olympijského výboru. V jeho čele stál až do roku 1929. Proslul také jako autor pravidel a norem slušného chování a etikety. Ve svých knihách, z nichž nejslavnější byl *Společenský katechismus*, kladl důraz na slušnost, čestnost, skromnost a vzájemnou úctu. Etické principy vložil i do *Olympijské charty*, jejímž byl spoluautorem. Od roku 1919 pracoval jako obřadník (ceremoniář) prvního československého prezidenta T. G. Masaryka. Stal se tak autorem prvních ceremoniálních pravidel nově vzniklé republiky. V této funkci navrhl mimo jiné statut nejvyššího československého a dnes českého státního vyznamenání, řádu Bílého lva.

Putovní cena Jiřího Stanislava Gutha-Jarkovského.
Poprvé byla udělena v roce 1934 vzpěrači Václavu Pšeničkovi.

Jiří Stanislav Guth-Jarkovský, první předseda Českého olympijského výboru.

Delegáti VIII. olympijského kongresu v Praze. V první řadě druhý zleva je Pierre de Coubertin, druhý zprava Jiří Stanislav Guth-Jarkovský.

1919

**Nestáli stranou
československé
devítky a sport**

Pondělí 28. října 1918 vstoupilo do historie jako den vzniku samostatné Československé republiky. Do konce roku se podařilo přijmout zákon o prozatímní ústavě a ustanovit Revoluční Národní shromáždění, které zvolilo 14. listopadu aklamací prvním československým prezidentem T. G. Masaryka. Ten pak slavně vstoupil na území republiky 20. prosince. Teprve následující rok 1919 ale znamenal definitivní konsolidaci nového státu a především přesné vytýčení jeho hranic. O ně se ale ještě musela svést celá řada těžkých bojů na Těšínsku a na Slovensku. Důležitým mezníkem se stalo přijetí Versailleské mírové smlouvy, která mj. stanovila hranice Československa s Německem a Saint-Germainské smlouvy určující hranice s Rakouskem. O rok později určila Trianonská smlouva i hranici s Maďarskem. Historický den nového státu nastal 15. června 1919, kdy proběhly první demokratické volby do obecních zastupitelstev.

Nová republika se ale od prvních dnů své existence potýkala s celou řadou obtížně překonatelných problémů. Řada z nich by byla prakticky neřešitelná bez zapojení tisíců členů tělovýchovných a sportovních organizací – Sokola, Dělnických tělocvičných jednot a dalších.

Ti první z prvních, kteří odmítli stát stranou, i když by se tím vyhnuli strádání na frontě, zraněním i smrti, byli ostatně již v roce 1914 členové pařížského Sokola. Právě oni vytvořili první jednotku československých legií, slavnou rotu Nazdar. Na pařížské sokoly navázaly tisíce dalších budoucích legie ve Francii, Rusku i Itálii, stejně jako tisíce bojující o hranice Československa v roce 1919. Existoval-li na světě nějaký stát, který by nemohl vzniknout bez nadšení a obětí členů tělovýchovných a sportovních organizací, pak to byla bez pochyb Československá republika.

Vznik republiky doprovázelo strhávání symbolů Rakousko-Uherska.

Slavný příjezd T. G. Masaryka do Prahy doprovázeli 21. prosince 1918 legionáři a sokolové.

Maffián

Josef Scheiner

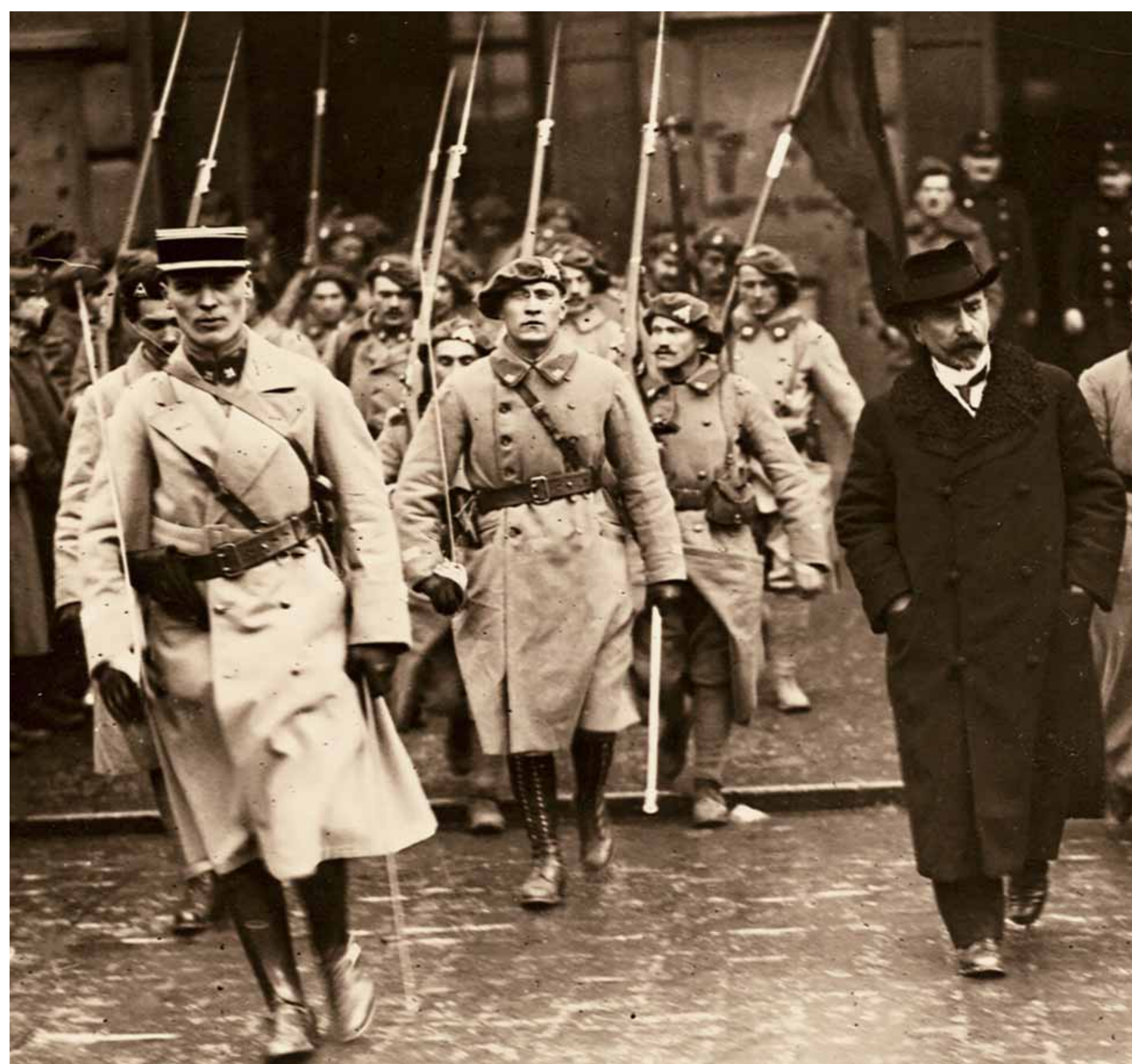
* 21. září 1861, + 11. ledna 1932

V roce 1906 se stal starostou České obce sokolské a na tomto postu zůstal až do roku 1932. Ačkoliv se v historii Sokola zmiňují především jeho zakladatelé Miroslav Tyrš a Jindřich Fügner, ideu sokolství vnesla do každodenního života české společnosti svojí neúnavnou a systematickou prací až další generace sokolských činovníků v čele s Josefem Scheinerem a Jindřichem Vaníčkem. Pod jejich vedením se stal Sokol ještě před 1. světovou válkou zdaleka největším českým spolkem, jehož členové měli záhy splnit svou historickou roli při budování československých legií. Za 1. světové války byl Scheiner významnou postavou českého odboje. V prosinci 1914 se stal spoluzakladatelem tzv. Maffie, hlavního orgánu domácího odboje. Pro tuto svou činnost byl vězněn ve Vídni. Z prostředků České obce sokolské poskytl T. G. Masarykovi i jeden z prvních finančních příspěvků na jeho působení v zahraničí. Na přelomu let 1918 a 1919 stál u zrodu prvních ozbrojených sborů nového státu.

1919

Nestáli stranou
československé
devítky a sport

Josef Scheiner (v kabátu) vítal po příjezdu do Prahy československé legionáře z Francie.

Josef Scheiner byl jmenován nejvyšším správcem československých vojsk. Při přísaze československého vojska na Staroměstském náměstí v Praze dne 8. listopadu 1918 hrál jednu z ústředních rolí spolu s Mánesovým praporem Sokola Pražského.

Duším statečným!

1919

Nestáli stranou
československé
devítky a sport

Kritický okamžik nastal pro mladou Československou republiku v létě roku 1919. Na konci května pronikly na slovenské území maďarské jednotky, které zastihly československou armádu nepřipravenou. Po dařilo se jim ovládnout celé východní Slovensko, místy až k polským hranicím. Dne 5. června 1919 se předsednictvo České obce sokolské, vedené Josefem Scheinerem a Jindřichem Vaníčkem, usneslo provést mobilizaci svých řad pro službu vlasti. Reakce byla nečekaná. Po čtyřech těžkých a vyčerpávajících válečných letech, kdy se ti, kteří měli štěstí, vrátili z válečných zákopů ve zdraví ke svým rodinám, se během několika dnů přihlásilo dobrovolně na 86 tisíc sokolů. Splnili tak přísahu obsaženou v provolání vedení Sokola nazvaném *Duším statečným* z dubna 1919: „Zavazujeme se, že hájiti budeme republiku všemi silami, že za dobro a čest její hotovi jsme i život položiti proti všem, kdo by jí škoditi chtěli, kdož by rozvratem ohrožovali život její.“ Do bojů se v sokolských plucích Stráže svobody zapojilo na 8 000 mužů.

Duším statečným!

Očeká nás povolení trojky zprávy se nám v zemi usadili. Nezapomínejte se v době války před každým rozhodnutím, budeme zastávat za svou vlastí lidstvo celkové, samé ale nezapomínejte žádnou zprávu neposlati zabalit. Dnes vidíme, že ti, kteří do války, lidé desátiletých, vstoupili se v letech nelehkých chodit společně — hrdě jako komunisti.

Te nevíš, co vidíme, sami západní síly proti nám, to budeme jen lidstvo nechtějí. Házet na letinu, do na dohodu se v zemi hrdě jako komunisti, každému dítěti jen jasně, že to spolu sice k jidáš zánemnu, tu ráko naposled.

A to vše i k nám zasnou chytit lidé v cítech duševních? Ne, nechtějí se odpoutat od nás — jaksi neprobíhá, lidé není odlišní — a opravdoví lidé otavru v našich národních, jen málo 30. května z 28. srpna. Lze k tomu přistoupit někdy?

Bylo by divným seznárodnit, kdybychom pochopili vše osudu, očekávání, že samo se nastane. „Nezapomínejte na to!“ to typně leda Tolstého nemáme umět, jeho nemáme pochopit, jak má být po nás činnost, neustálá údržba mále proti přetvárné práci. Práce jsou spíše, práce zůstává naše, ovšem jen práce plodná. S každou prací vyjde Sokolové v prvních dnech revoluce z útlakovou na ulici, abychom pochopili, proč se nám těžko samostatně, abychom šli stát v teprve, ochotní potáknout nám. S námi vřelým, máme vion lidem dítat sice, kteří akty, když je možná káždě podléhá se hned zprávu zlatosti jakomukoli upřelou máli a osudu.

Vřelost, že se nám tak počítá i dnes. Pochopíme, proč, ale vřelost, z celého srdce i z víry dítat své!

V Praze, 27. dubna 1919.

Předsednictvo České Obce Sokolské.

Príslušníci pluku Stráže svobody ze Sokola Český Brod.

Provolání *Duším statečným*.

Na stejnokrojích pluků Stráže svobody si sokolové ponechávali své tradiční symboly.

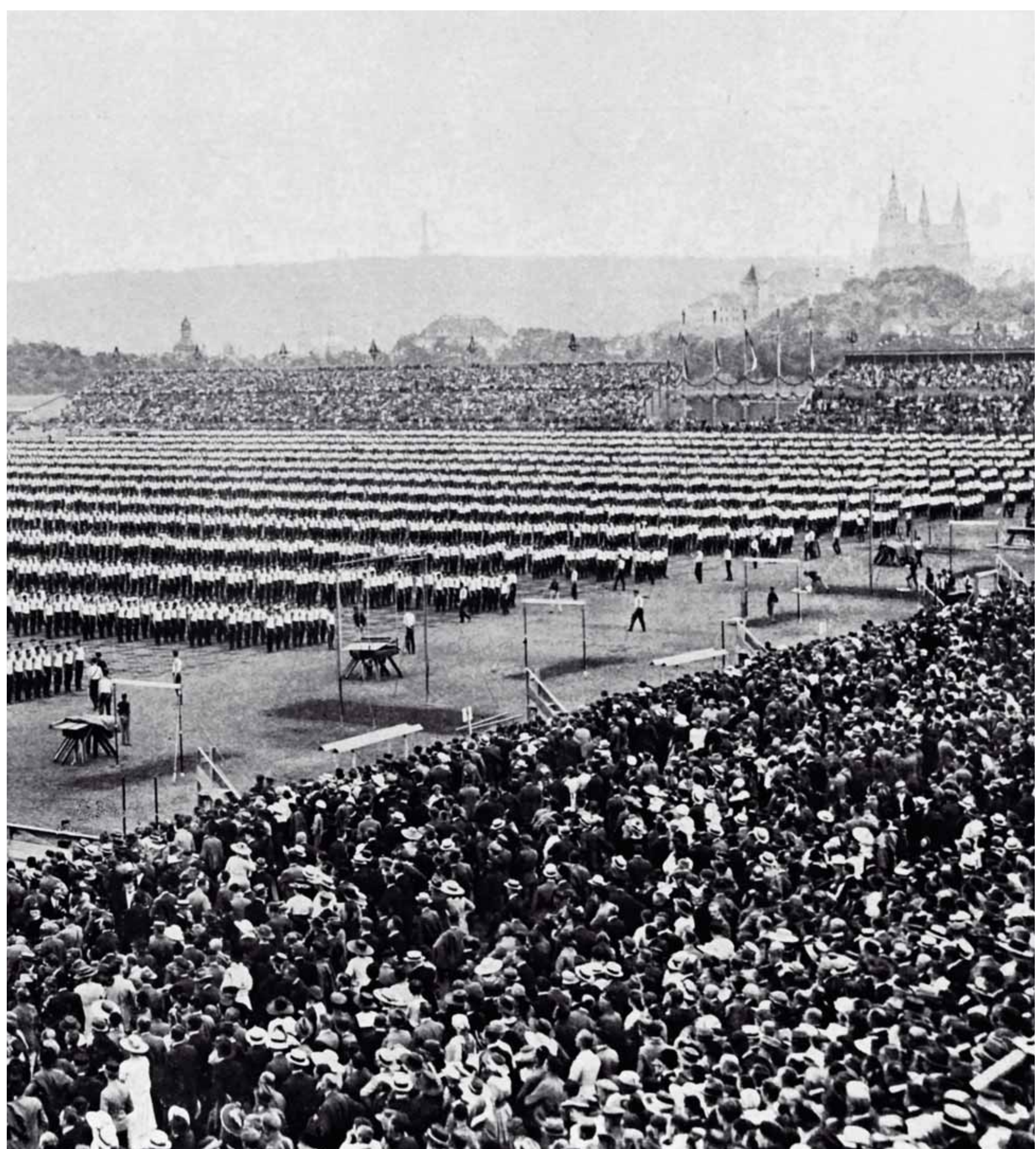
Poprvé pod československou vlajkou

1919

Nestáli stranou
československé
devítky a sport

V průběhu dramatického prvního roku existence státu probíhaly i přípravy na dvě mimořádně významné domácí i mezinárodní sportovní události. Nasazení mnoha lidí, kteří v atmosféře poválečné bídy a strádání obětovali vše pro úspěch obou akcí, budí i dnes mimořádný respekt. Hlavní mezinárodní událostí byla první účast oficiální československé výpravy na olympijských hrách v Antverpách v roce 1920. Nad stadionem tenkrát poprvé v historii zavlála slavná olympijská vlajka s pěti kruhy a současně zde byla poprvé nesena československá vlajka. Výprava 123 sportovců získala dvě třetí místa.

Nejvýznamnější domácí událostí byl první všesokolský slet pořádaný v samostatné republice, který se po překonání celé řady překážek uskutečnil v červnu 1920. Během hlavních sletových dnů vystoupilo na Letné na 70 000 cvičenců a cvičenek. Symbolicky zde také poprvé zazněl slavný pochod Josefa Suka *V nový život*, složený původně pro sokolské jednotky bojující v roce 1919 na Slovensku. V roce 1932 získal tento pochod na olympijských hrách v Los Angeles stříbrnou medaili v umělecké hudební soutěži.

VII. všesokolský slet v roce 1920 proběhl naposledy na pražské Letné. Od roku 1926 se cvičilo na strahovském Masarykově stadionu.

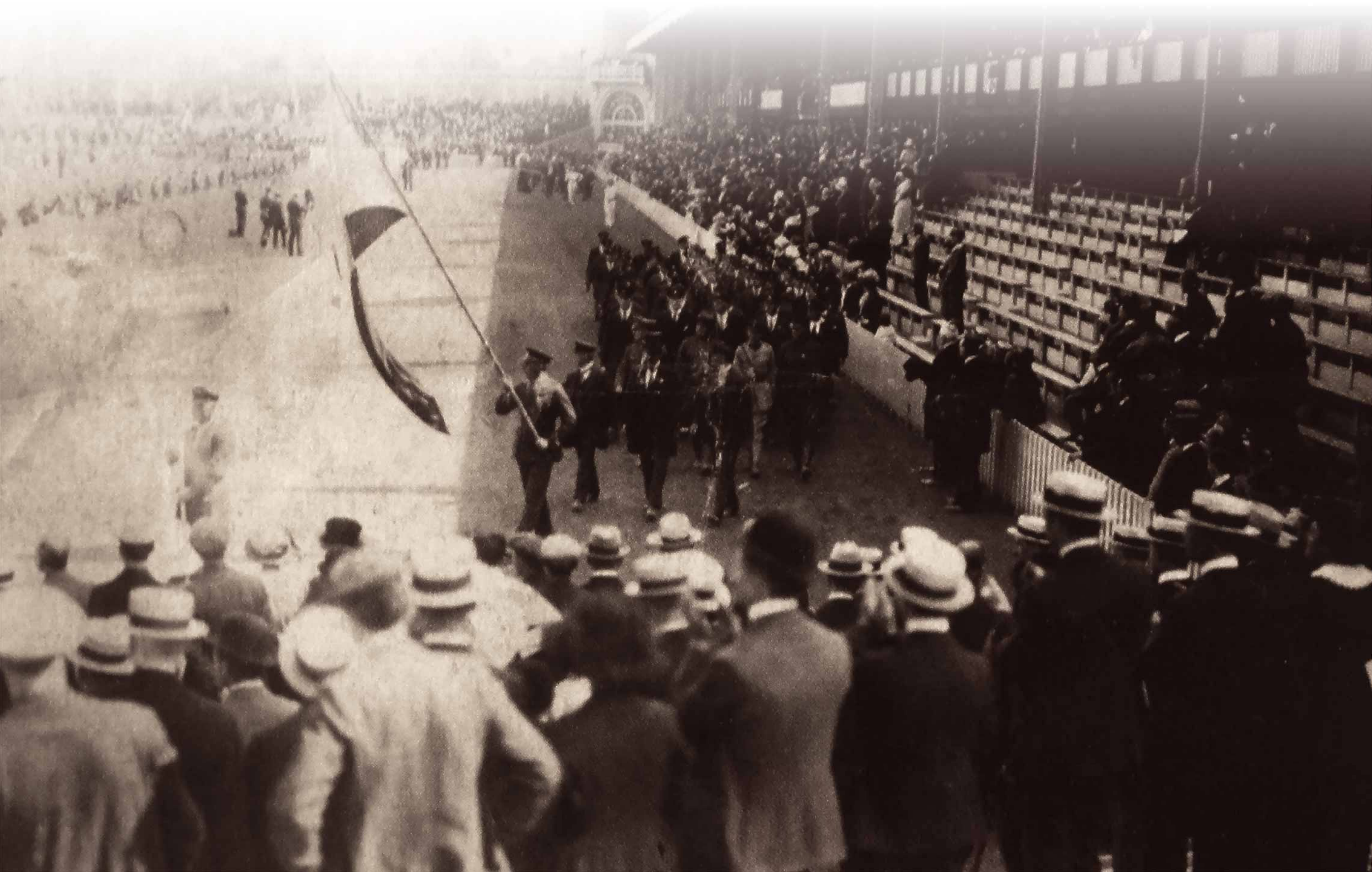
Nad olympijským stadionem v Antverpách poprvé vlála vlajka s pěti kruhy a sportovci premiérově složili olympijský slib. Československou vlajku nesl při zahájení běžec **Václav Vohralík**.

Gymnasté na olympijských hrách v Antverpách. Druhý zprava je československý zástupce.

V Antverpách 1920 získali českoslovenští hokejisté bronz: Zleva vedoucí **Dušek, Loos, Šroubek, Palouš, Hartmann, Peka, Pešek** řečený Káda a **Vindyš**.

1939

Nestáli stranou
československé
devítky a sport

Rok 1939 patří mezi nejsmutnější v naší novodobé historii. Po přijetí Mnichovské dohody na podzim 1938 a vzniku tzv. druhé republiky se většina obyvatelstva propadla do beznaděje. Nevyhnulo se to pocho-pitelně ani mnohým sportovcům. Dramatický zlom způsobený němec-kou okupací českých zemí 15. března 1939 ale probudil tisíce mužů i žen z letargie. Mnozí odcházeli do zahraničí, kde očekávali, po vzoru 1. světové války, vznik zahraničního československého vojska, tisíce vstupovaly do řad domácího odboje. Řada odvážných, hrdých a vzdorovitých postupně putovala do věznic, koncentračních táborů či na popraviště. Poddajní vyměnili část sebeúcty za dočasnou iluzi relativně poklidného života. Cílem formujícího se odboje nebylo nic menšího, než obnova samostatného Československa. První velkou celonárodní protinacistickou demonstrací se stalo zcela symbolicky připomenutí vzniku Československé republiky 28. října 1939.

Čechoslováci se zapojili do bojů 2. světové války v září 1939 v Polsku. Během následujících šesti let bojovali prakticky na všech světových bojištích. Nejpočetnější vojenské jednotky vznikly postupně ve Francii, Velké Británii a Sovětském svazu. Současně se začala v okupovaném protektorátu vytvářet rozsáhlá síť odbojových organizací. V obou skupinách působila i celá řada sportovců. Návist vůči okupantům tak spojila úspěšné olympioniky i řadové členy sportovních a tělocvičných svazů a spolků. Mezi těmi, kteří odešli bojovat do zahraničí, byl například i slavný „král vzduchu“ František Novák, nejslavnější letecký akrobat předválečné éry a účastník berlínské olympiády, který zemřel v roce 1940 ve Francii. Na domácí frontě bojoval mimo jiné atlet Evžen Rošický (popraven na Kobyliště v roce 1942). Řada sportovců se ale stala i obětí holokaustu. Mezi jinými atlet a olympionik Oskar Hekš zavražděný v Osvětimi v roce 1944.

Evžen Rošický (vpředu v dresu Slavie) při Rudlově memoriálu v květnu 1938.

Oskar Hekš skončil osmý v olympijském maratonu v Los Angeles a výkonnost ho opravňovala i ke startu na hrách v Berlíně 1936. Jenže sportovec židovského původu se postavil proti konání her v nacistickém Německu a později byl odveden do terezínského ghetta, odkud ho v roce 1943 deportovali do Osvětimi. V následujícím roce zemřel v plynové komoře.

Veslař **František Kobzík**, účastník olympiády v Berlíně v roce 1936 na osmiveslici, absolvoval parašutistický výcvik ve Velké Británii. V dubnu 1944 byl vysazen do protektorátu jako člen skupiny CARBON. Po udání se v obklíčení gestapem zastřelil.

Neustoupím! Otakar Jaroš

* 1. srpna 1912, + 8. března 1943

Mezi sportovci, kteří odešli v roce 1939 bojovat do zahraničí, byl i mělnický sokol, veslař, hokejista, volejbalista, zkrátka všestranný sportovec – Otakar Jaroš. Z Polska se dostal do Sovětského svazu, kde strávil téměř dva roky v nechvalně proslulých internačních táborech. Po vzniku československé jednotky v SSSR se stal velitelem 1. roty 1. polního praporu a v březnu 1943 mu byla svěřena obrana ukrajinské vesnice Sokolovo. V boji prokázal mimořádnou statečnost, houževnatost, odhodlání, tedy všechny vlastnosti, které ho zdobily jako skvělého sportovce. Jako první voják zahraniční jednotky byl za svou statečnost oceněn titulem Hrdiny Sovětského svazu. Jeho smrt se stala symbolem československého vzdoru, symbolem, který byl záhy zneužit nastupující komunistickou mocí. Sokolové i další sportovci, kteří ho znali z předválečné doby, ale i řada jeho spolubojovníků od Sokolova, ti všichni věděli, že kdyby se Otakar Jaroš dožil konce války, skončil by pro své názory na komunistických popravěních mezi prvními.

1939

Nestáli stranou
československé
devítky a sport

Otakar Jaroš

Otakar Jaroš (vlevo) a ministr národní obrany londýnské exilové vlády generál **Sergij Ingr**. Tento bývalý legionář z let 1. světové války byl kmotrem Dany Zátopkové.

Výcvik **první československé jednotky** v Sovětském svazu byl zahájen počátkem roku 1942 v **uralském Buzuluku**.

1. československý samostatný polní prapor byl v Buzuluku zformován v létě 1942. Na snímku velitel 1. roty nadporučík Otakar Jaroš zdraví velitele praporu podplukovníka Ludvíka Svobodu (mimo záběr). V lednu 1943 odjela jednotka na frontu u Charkova.

Přisahal republice František Pecháček

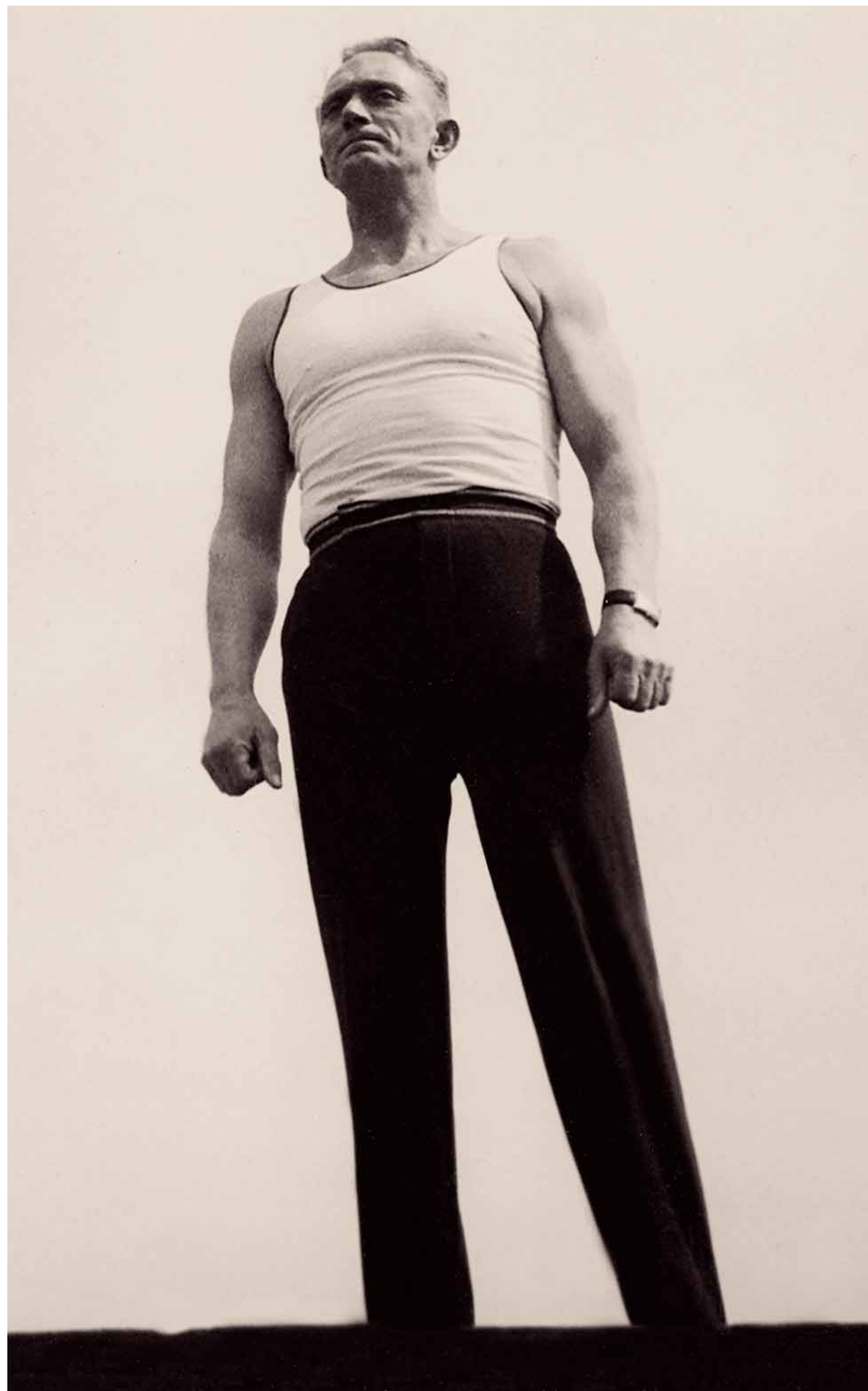
1939

Nestáli stranou
československé
devítky a sport

* 15. února 1896, + 3. února 1944

V roce 1920 byl členem první oficiální československé výpravy na olympijských hrách v Antverpách. Jako člen družstva mužů získal 4. místo ve víceboji ve sportovní gymnastice. V roce 1922 se v Lublani stal mistrem světa ve sportovní gymnastice jednotlivců i družstev.

Byl autorem nejslavnější sokolské sletové skladby *Přísaha republiky*, kterou v rámci X. všesokolského sletu v roce 1938 předvedlo na Strahovském stadionu 30 000 mužů jako nejsilnější demonstraci odhodlání národa bránit Československo. Po okupaci v březnu 1939 se stal zemským velitelem odbojové organizace Obec sokolská v odboji. Spolu s mnoha dalšími sokoly a sokolkami především z jednot ve Vysočanech a v Karlíně spolupracoval s parašutisty z Velké Británie a patřil mezi hlavní podporovatele uskutečnění atentátu na Reinharda Heydricha. Po zatčení odolával brutálnímu mučení, aniž by zradil své spolubojovníky. Byl popraven v Mauthausenu 3. února 1944. Před odchodem na popravistiště řekl: „Sbohem, bratři, vím, že jdu na smrt, ale nebojím se jí. Statečný muž umře jednou, jen zbabělci umírají stokrát. Umřu s klidem, protože vím, že naše oběti nebyly marné.“

František Pecháček na náčelnickém můstku strahovského Masarykova stadionu při X. všesokolském sletu v roce 1938.

František Pecháček předvádí stoj jednoruč na bradlech.

František Pecháček na fotografii z počátku protektorátu, kdy se stal jedním z vedoucích činitelů odbojové organizace Obec sokolská v odboji.

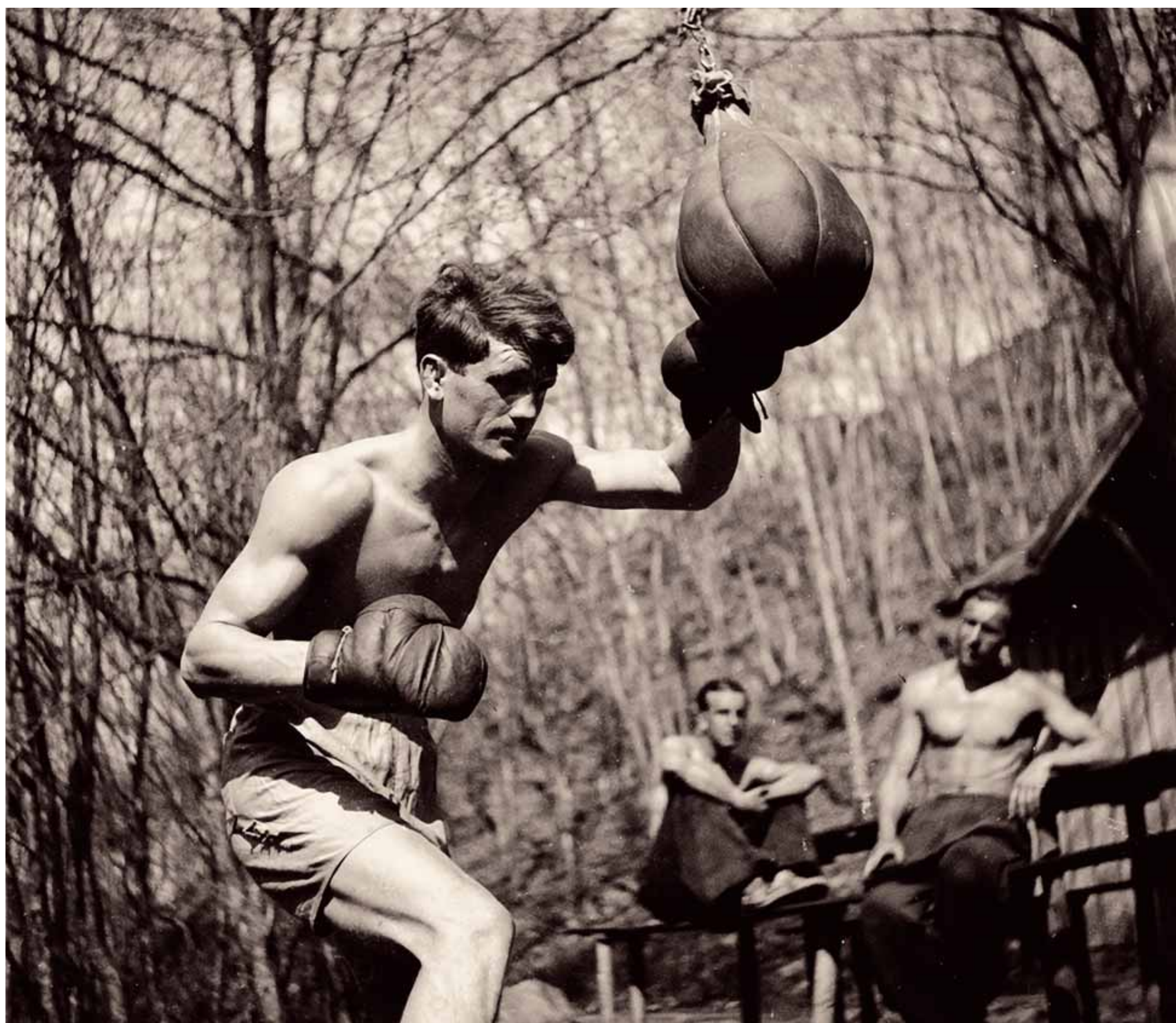
Závodní družstvo Františka Pecháčka (vlevo) v Tyršově domě v roce 1928.

Boxer vrací úder Vilda Jakš

* 25. dubna 1910, + 21. srpna 1943

Jeho příběh zná díky slavnému filmu *Pěsti ve tmě* téměř každý. Již méně diváků ovšem ví, že filmový Vilda Jakub skutečně žil a jako první Čechoslovák, který se kdy utkal o titul mistra světa v boxu, se v letech 2. světové války postavil soupeři mnohem těžší váhy. S prohrou se nikdy nesmiřoval snadno a tu z března 1939 chtěl osobně odčinit. Cesty z protektorátu byly po březnové okupaci různé. Vilda Jakš zvolil jako záminku fingovaný boxerský zápas v Itálii. V roce 1940 doputoval k čs. vojenské jednotce v jihofrancouzském Agde. Po porážce Francie se přesunul do Anglie, kde se stal příslušníkem 311. čs. bombardovací perutě. Jako zadní střelec bombardéru Wellington patřil mezi první Čechoslováky, kteří vraceli při náletech na německé cíle v okupované Evropě údery za okupaci, za popravené... Osudným se mu stal nerovný boj s německými stíhačkami při první protiponorkové hlídce nového bombardéru B-24 Liberator. Jeho hrob leží kdesi ve vodách Biskajského zálivu.

1939

Nestáli stranou
československé
devítky a sport

Boxer **Vilém Jakš** v roce 1940 v československém vojenském táboře ve francouzském Agde, kde působil u letecké skupiny.

Při tréninku na osadě...
Foto: Oldřich Straka

Vilda Jakš (první zprava ve druhé řadě) na nástupu se svou jednotkou v roce 1941. Převzato z Pajer, Miroslav Křída míří na Německo, Cheb, 1994.

Bouřlivák Jan Gajdoš

1939

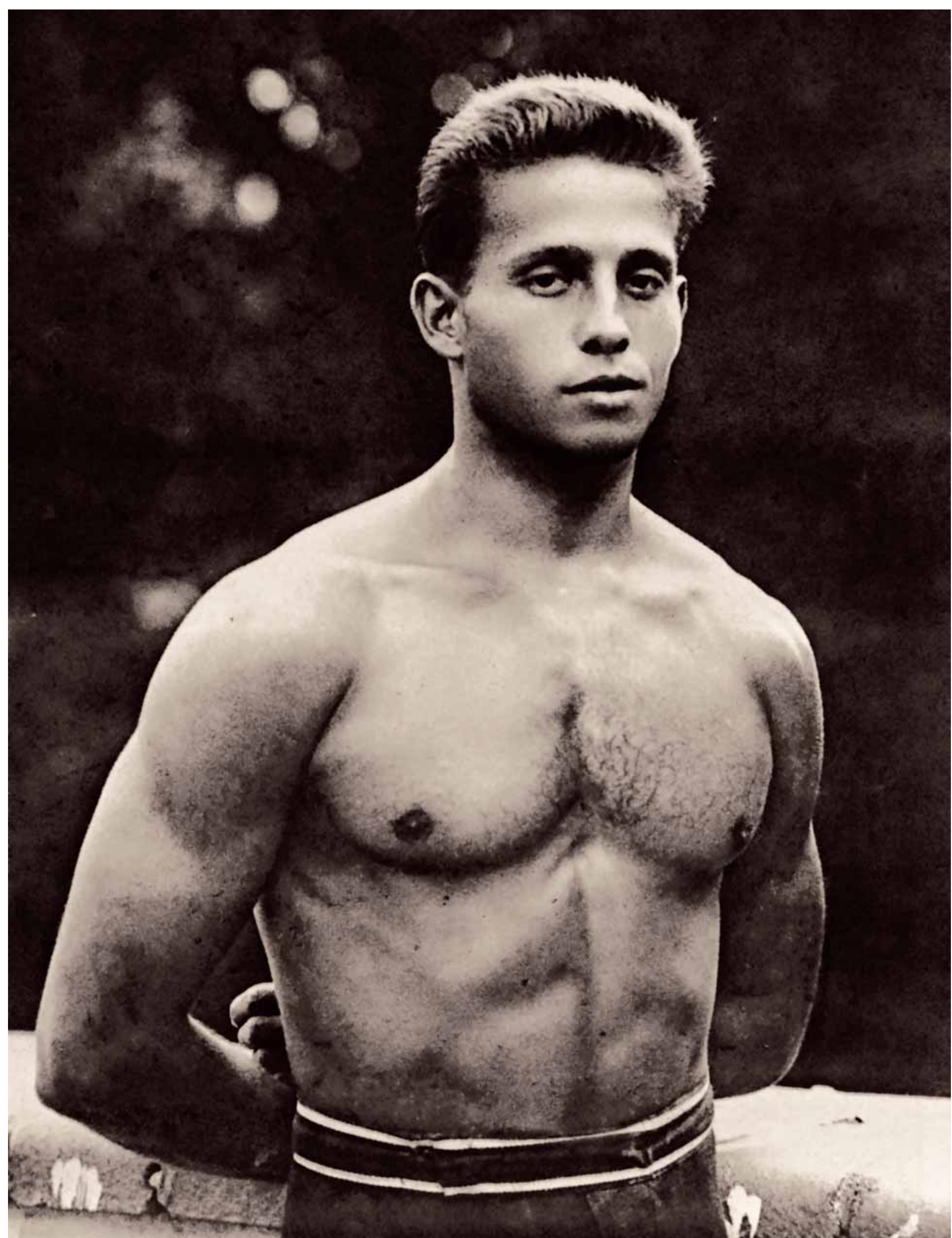
Nestáli stranou
československé
devítky a sport

* 27. prosince 1903, + 19. listopadu 1945

Své oběti si nacistická okupační moc vybírala i po skončení války. Jednou z nich byl i stříbrný medailista z olympijských her v Amsterdamu 1928 a trojnásobný mistr světa ve sportovní gymnastice z roku 1938 Jan Gajdoš. Člen zlaté generace sokolských gymnastů, která pro meziválečné Československo vybojovala celkem 3 zlaté, 7 stříbrných a 5 bronzových olympijských medailí, byl známý bouřlivák a bojovník, který se již od mládí jen velmi nerad smířoval s neúspěchy. Po okupaci českých zemí se zapojil do činnosti odbojové organizace Obec sokolská v odboji a následně organizace Jindra. Jeho brněnská skupina se zaměřovala především na zpravodajskou činnost a na přípravy ozbrojeného povstání. Gestapo jej zatklo v lednu 1944 a do konce války vystřídal tři nacistické věznice, v nichž čekal na rozsudek. Dočkal se konce války, ale o půl roku později zemřel na následky věznění.

Družstvo československých gymnastů na olympijských hrách v Berlíně 1936. Jan Gajdoš je třetí zprava.

Jan Gajdoš patřil mezi neúspěšnější gymnasty meziválečného Československa.

Československá výprava při nástupu na olympijských hrách 1928 vedená **Josefem Rösslerem-Ořovským** (v cylindru). Vlajkonošem byl gymnasta a pozdější stříbrný medailista ze soutěže družstev **Josef Effenberger**.

1949

Nestáli stranou
československé
devítky a sport

První rok po únorovém převratu začala komunistická moc zasévat strach do celé společnosti. Vlna politických procesů byla obdobím, kdy justiční vražda představovala jeden ze způsobů likvidace politického protivníka a zastrašení celého národa. V letech, kdy zastával prezidentský úřad Klement Gottwald, bylo pro politické trestné činy popraveno 189 osob, za Antonína Zápotockého 47 a za Antonína Novotného 12. První poúnorovou justiční vraždou byl proces s generálem Heliodorem Píkou, bývalým náčelníkem čs. vojenské mise v Moskvě z let 2. světové války. Po obvinění z velezrady byl ve vykonstruovaném procesu v lednu 1949 odsouzen k trestu smrti. Doslova celý svět o rok později sledoval proces s bývalou poslankyní Miladou Horákovou, zatčenou 27. září 1949. Milada Horáková byla odsouzena k trestu smrti a 27. června 1950, ve věku 48 let, popravena v pankrácké věznici. Atmosféra strachu se nevyhnula ani sportovnímu prostředí. Komunistická propaganda si ještě plně neuvědomovala, jaký mezinárodní propagandistický potenciál mají sportovní úspěchy a sportovní a tělovýchovné prostředí bylo často vnímáno jako nepřátelské. Napomohlo tomu i protirežimní vyznění X. všesokolského sletu v roce 1948 a první odchody slavných sportovců do emigrace – hokejisty Josefa Malečka (1948), tenisty Jaroslava Drobného (1949) či krasobruslařky Áji Vrzáňové (1950). Československý olympijský výbor byl obnoven již v květnu 1945, záhy ho ale potkal stejný osud jako veškerou československou tělovýchovu a sport. Snaha o absolutní podřízení komunistickému režimu vedla ke sjednocovacímu procesu, na jehož konci byl Státní výbor pro tělesnou výchovu a sport, který měl od roku 1952 podle sovětského vzoru centrálně řídit veškeré příslušné aktivity včetně olympijského výboru. Od roku 1957 státní výbor nahradil Československý svaz tělesné výchovy (ČSTV).

Proces s Miladou Horákovou zatčenou v září 1949 sledoval celý svět.

Lidové milice se staly jednou z hlavních mocenských opor poúnorového komunistického aparátu. Svou represivní úlohu splnily zejména v srpnu 1969.

Londýnské ozvěny Marie Provazníkové

* 24. října 1890, + 11. ledna 1991

Olympijské hry v Londýně přinesly československé reprezentaci v roce 1948 nejen 6 zlatých, 2 stříbrné a 3 bronzové olympijské medaile, ale i první poúnorovou vlnu odchodů do emigrace. Čechoslováci se stali prvními olympijskými politickými uprchlíky. Výpravu opustili plavci a kanoisté a také vedoucí zlatého družstva sportovních gymnastek Marie Provazníková. Od roku 1932 působila jako náčelnice Československé obce sokolské. Zasadila se o rovnoprávné postavení žen a podílela se na přípravách slavných sletů v letech 1938 a 1948. Za války pomáhala rodinám popravených a vězněných sokolů. Po únorovém převratu patřila mezi zásadní odpůrce nastupující komunistické moci. Na rozdíl od mnoha jiných nečekala na temnou budoucnost, v jejím případě spojenou minimálně s mnohaletým žalářem, a přes Londýn odešla v prosinci 1948 do Spojených států. Odsud začala okamžitě organizovat zahraniční sokolstvo, čemuž zasvětila dalších 42 let svého života.

Nástup československé výpravy na prvních poválečných hrách v Londýně. Vlajku nesl basketbalista **Ladislav Trpkoš**.

1949

Nestáli stranou
československé
devítky a sport

Marie Provazníková

Radost i velký smutek zároveň prožívalo družstvo československých gymnastek při hrách v Londýně. Jeho členka 22letá **Eliška Misáková**, v den triumfu týmu v nemocnici podlehla dětské obrně. Jako dosud jediná závodnice v olympijské historii pak obdržela zlatou medaili in memoriam. Zleva vedoucí družstva **Děkanová, Růžičková, Srncová, Šilhánová, Müllerová, Honsová, M. Misáková, Veřmiřovská** a **Kovářová**.

Poslední Nazdar

1949

Nestáli stranou
československé
devítky a sport

Sokolská organizace byla válkou velmi těžce oslabena. Usilovali-li Němci o likvidaci elity českého národa, v případě Sokola se jim tento cíl podařilo téměř realizovat. To, co se ale záhy ukázalo pro budoucí osudy Sokola i národa jako nejtragičtější, byla skutečnost, že byla vyvražděna ta část sokolstva, která byla ochotna svést s jakoukoliv totalitou boj za demokratické a sokolské ideály doslova na život a na smrt. Tito muži a ženy, jejichž životy vyhasly na nacistických popravištích a v koncentračních táborech, byli pro budoucí vývoj Sokola i státu nenahraditelní. V únoru 1948 tak vedení Československé obce sokolské na vyhrcozenou politickou situaci zareagovalo až v okamžiku, kdy byl mocenský boj už rozhodnut. Labutí písní sokolského hnutí se stal v červnu 1948 XI. všesokolský slet, který se proměnil v obrovskou demonstraci nesouhlasu s nastupující komunistickou diktaturou. Přijetí zákona o organizaci tělesné výchovy a sportu v prosinci 1952 pak znamenalo definitivní zánik Sokola.

Sletový průvod se stal největší poúnorovou demonstrací, která zpochybnila tvrzení komunistické propagandy, že nástup totality je vítězstvím všeho lidu. Na snímku členky Sokola Dejvice.

Reakce Klementa Gottwalda (vlevo) na **provolaání slávy Edvardu Benešovi** byla z jeho tváře jasně čitelná.

V rámci **XI. všesokolského sletu** cvičilo na Strahově celkem více než půl milionu cvičenců a cvičenek, v hledišti se vystřídalo přes dva miliony diváků. Přesto, nebo právě proto, se stal labutí písní celé sokolské organizace.

Odměna za titul Bóža Modrý

* 24. září 1916, + 21. července 1963

Jen několik dnů před únorovým převratem se v roce 1948 hokejová reprezentace vracela z olympijských her ve Svatém Mořici se stříbrnými medailemi. V březnu 1949 se jí podařilo na mistrovství světa ve Stockholmu podruhé v historii vybojovat titul mistrů světa. Přesně o rok později se ale hokejistům dostalo krátce před odjezdem za obhajobou nečekané odměny. V březnu 1950 bylo zatčeno 11 reprezentantů, kteří se stali obětmi jednoho z vykonstruovaných komunistických procesů 50. let. Do čela „spiknutí“ byl vyšetřovateli postaven brankář Bohumil (Bóža) Modrý. Od soudu si za údajnou špionáž a velezradu odnesl trest 15 let vězení. Ostatní pak tresty od 8 měsíců do 14 let. V roce 1955 byli hokejisté rozhodnutím prezidenta republiky omilostněni. Na následky krutého věznění a práce v jáchymovských uranových dolech zemřel Bohumil Modrý v pouhých 46 letech. Likvidace prakticky celé jedné generace hokejových mistrů světa byla jednou z bezprecedentních ukázek, kam mohla ve svých činech zajít komunistická totalita. Další titul mistrů světa získalo Československo až v roce 1972.

Vazební fotografie Bohumila Modrého.

1949

Nestáli stranou
československé
devítky a sport

Bohumil Modrý v roce 1937.

Bohumil Modrý s pohárem pro mistry světa ze Stockholmu, 1949.

1969

Nestáli stranou
československé
devítky a sport

Nadšení z událostí pražského jara 1968 postupně vyprchávalo a nastupovaly roky tíživé normalizace. Společnost se ještě nesmířila s událostmi ze srpna 1968, přesto se její život v průběhu jediného roku po obsazení Československa zcela proměnil. Poslední vzepětí následovalo po tragické smrti Jana Palacha, který se 16. ledna 1969 upálil na protest proti potlačování svobod a pookupační pasivitě společnosti. V dubnu vystřídal Gustáv Husák ve funkci prvního tajemníka ÚV KSČ Alexandra Dubčeka, jenž podepsal jako předseda Federálního shromáždění 22. srpna 1969, pouhý den po brutálním potlačení demonstrací k prvnímu výročí okupace, tzv. pendrekový zákon. S přispěním řady aktérů pražského jara nastupovala normalizace. Byl-li sport na začátku 60. let zneužívanou součástí komunistické propagandy, stal se v jejich závěru pravým opakem. Z obav z protiokupačních a protinormalizačních demonstrací bylo v roce 1969 odmítnuto pořadatelství mistrovství světa v hokeji a v roce 1970 zrušena dokonce i již zcela připravená spartakiáda. Výkony československých sportovců v individuálních i kolektivních disciplínách sledovalo obyvatelstvo s neskrývaným nadšením. Kromě sportovních výkonů se ale objevila i nová, pro režim zcela nečekaná „přidaná hodnota“ sportovních utkání. Lidé sledovali statečný boj Věry Čáslavské na první posrpnové olympiádě, stejně jako dvě nezapomenutelné výhry našich hokejistů nad Sovětským svazem na mistrovství světa ve Stockholmu v roce 1969. Sport začal obyvatelstvu pomáhat překonat trauma ze srpnové okupace vojsky Varšavské smlouvy. Staronovým fenoménem se stala také emigrace známých i méně známých sportovců na Západ. Jména jako Václav Nedomanský, bratři Šťastní, Martina Navrátilová, Ivan Lendl a řada dalších se stala jedním ze symbolů blížícího se konce komunistické vlády.

Legenda

Věra Čáslavská

1969

Nestáli stranou
československé
devítky a sport

* 3. května 1942, + 30. srpna 2016

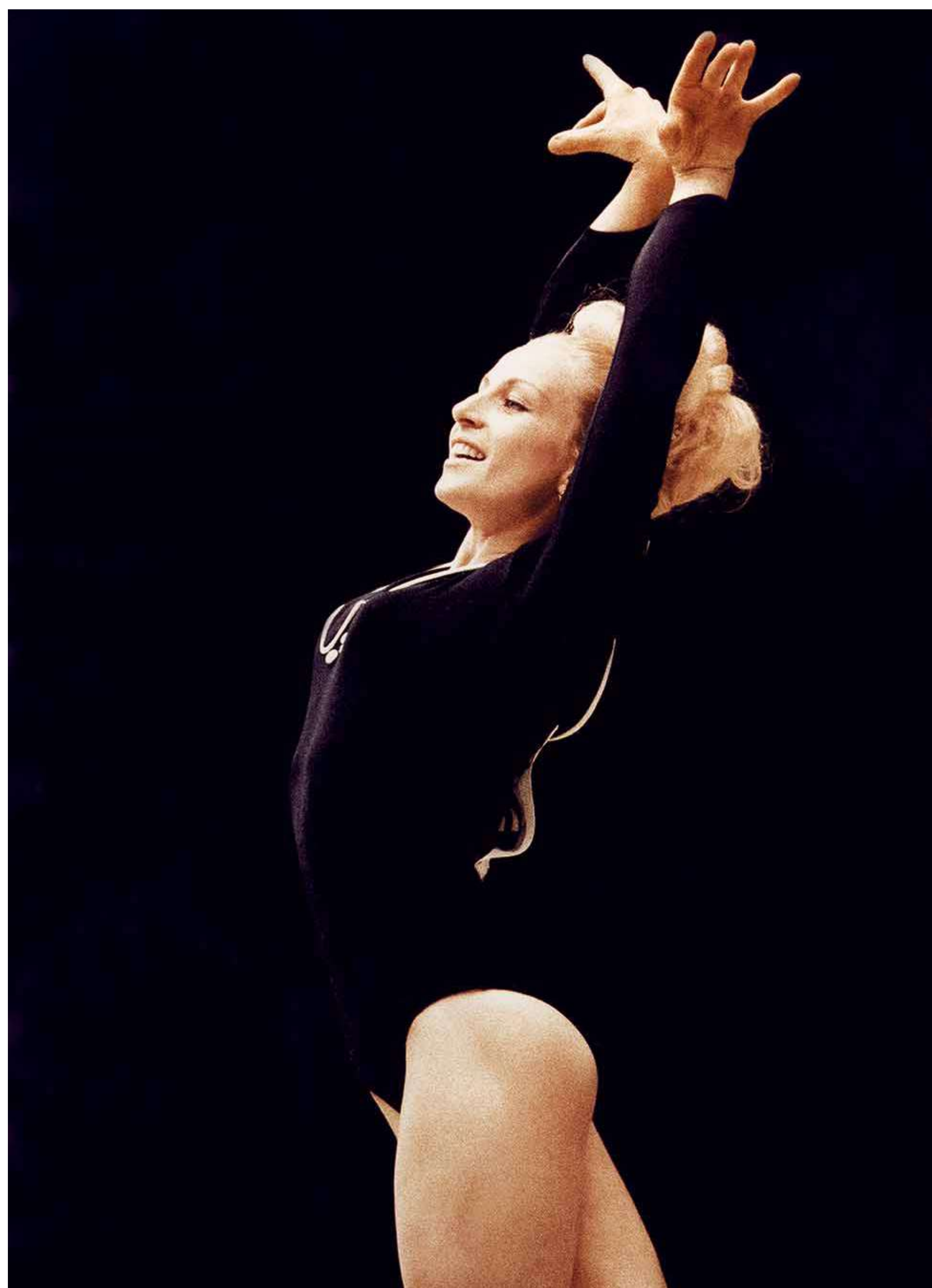
Během fenomenální závodní kariéry vybojovala na 140 medailí, čtyřikrát se stala mistryní světa ve sportovní gymnastice a jedenáctkrát mistryní Evropy. Se sedmi zlatými a čtyřmi stříbrnými medailemi, které získala na olympijských hrách v Římě 1960, Tokiu 1964 a Mexico City 1968, je jednou z nejvýraznějších postav historie olympijských her a neúspěšnější českou olympioničkou. V roce 1968 byla vyhlášena nejlepší světovou sportovkyní roku. V letech 1990–1996 byla předsedkyní Československého a Českého olympijského výboru. Na olympijských hrách v Mexiku v roce 1968 se stala symbolem vzdoru proti srpnové okupaci vojsky Varšavské smlouvy. Svůj postoj dala jasně najevo při vyhlášení prostných, kde se o zlato dělila s Larisou Petrikovou. Když začala znít sovětská hymna, v tichosti odvrátila hlavu od sovětské vlajky. Po návratu statečně odolávala tlakům na odvolání svého podpisu pod manifestem *2000 slov*, mezi jehož hlavní myšlenky patřila kritika mocenských praktik komunistů a výzva k obnovení politického pluralismu. Do společenského života se vrátila až po listopadu 1989, kdy se stala blízkou spolupracovnicí prezidenta Václava Havla.

Český dům v Lillehammeru 1994 slavnostně otevřela předsedkyně Českého olympijského výboru **Věra Čáslavská**.

Věra Čáslavská v roli poradkyně prezidenta Václava Havla.

Věra Čáslavská

V Mexico City 1968 vyhrála **Věra Čáslavská** celkem čtyři disciplíny včetně bradel.

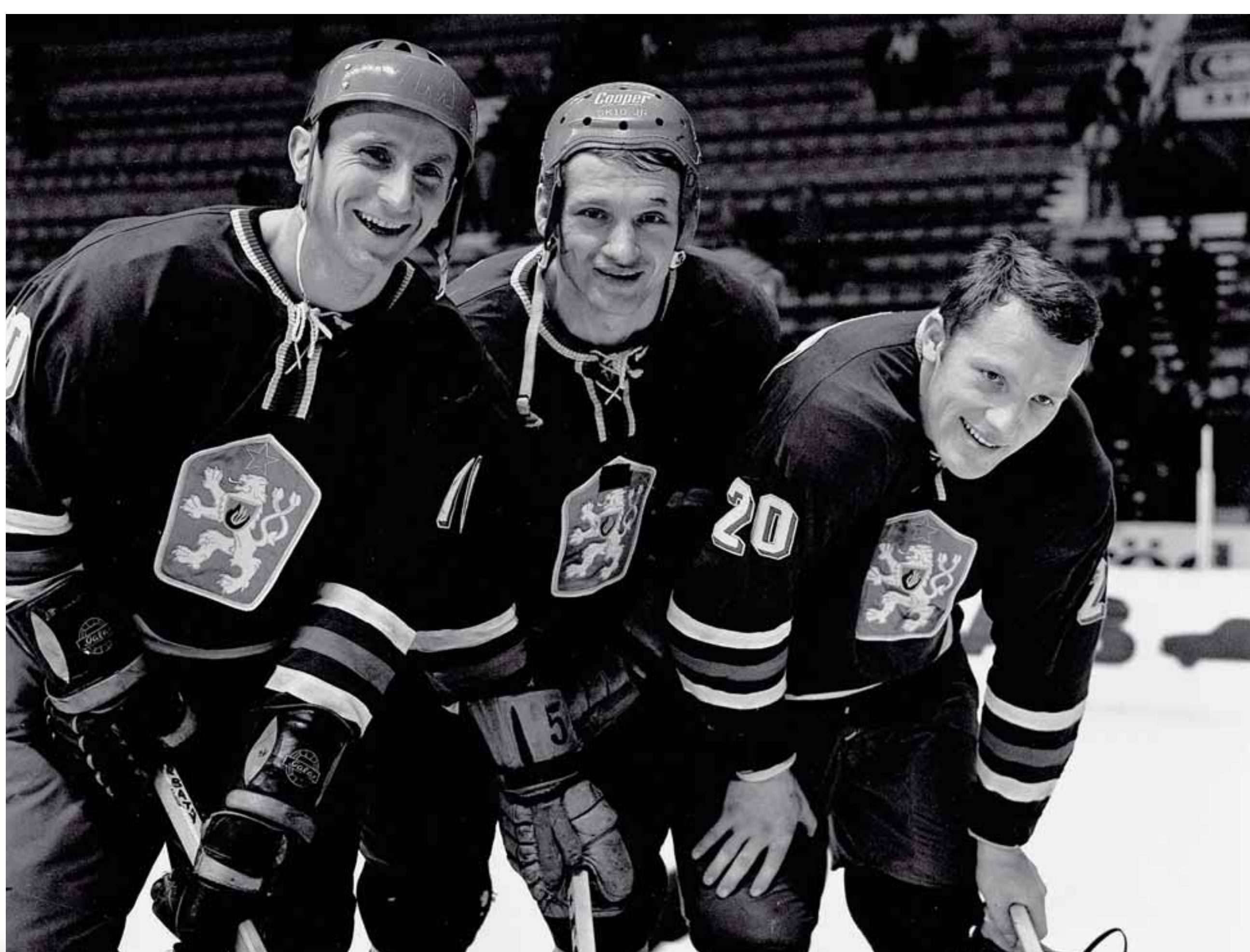
Se lvíčkem na prsou Jaroslav Holík

1969

Nestáli stranou
československé
devítky a sport

* 3. srpna 1942, + 17. dubna 2015

Mistrovství světa v ledním hokeji se v březnu 1969 konalo místo původně plánované Prahy ve švédském Stockholmu. Československo čekalo na titul od roku 1949 a v cestě jim v posledních letech stála především nepřekonatelná sovětská sborná. Ta se v roce 1969 proměnila pro celý národ ze soupeře v reprezentanta okupační moci. Dvojice vítězství nad nenáviděným rivalem znamenala pro obyvatelstvo víc než titul mistrů světa. Oslavy, kterých se podle odhadů zúčastnilo na 500 000 lidí, přerostly na mnoha místech v demonstrace proti okupaci. Druhé vítězství zajistil 28. března 1969 gólem na 4:3 legendární útočník reprezentace a Dukly Jihlava, bronzový medailista z olympiády v Sapporu 1972, Jaroslav Holík. Patřil navíc spolu s Janem „Gustou“ Havlem, Vladimírem Dzurillou, Janem Suchým a Jaroslavem Jiříkem mezi pěťici hokejistů, kteří si před utkáním se SSSR na protest proti okupaci přelepili na dresu rudou hvězdu v československém státním znaku.

Hokejové duely mezi československými a sovětskými hokejisty nikdy nepostrádaly silný náboj. Během MS 1969 ve Stockholmu to v Československu stále vřelo po srpnové invazi vojsk Varšavské smlouvy, které zosobňoval Sovětský svaz. Jaroslav Holík v zápase se Sověty si na protest proti srpnu 68 přelepil rudou hvězdu ve státním znaku na dresu.

Jaroslav Holík, mistr světa z pražského šampionátu v roce 1972.

Slovem proti tankům Emil Zátopek

1969

Nestáli stranou
československé
devítky a sport

* 19. září 1922, + 22. listopadu 2000

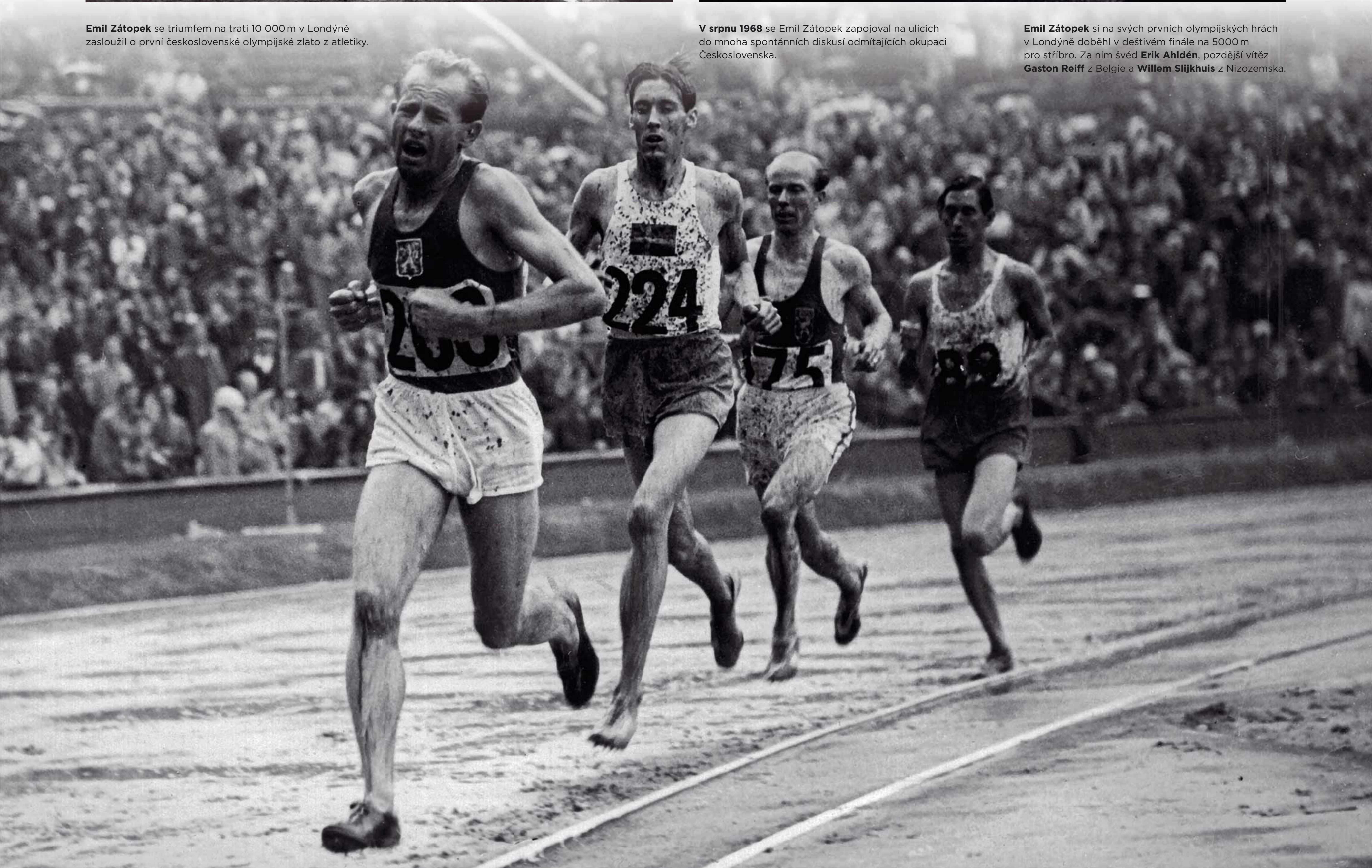
Do historie světového sportu vstoupil na olympijských hrách v Helsinkách v roce 1952. Získat tři zlaté medaile na tratích na 5 a 10 km i v maratonu se nikdy nikomu jinému nepodařilo. Emil Zátopek se stal sportovní ikonou i zosobněním složitosti našich dějin 2. poloviny 20. století. V 50. letech z něho režim udělal doslova výkladní skříň úspěchů tábora míru a socialismu, což bylo zdůrazněno tím, že byl v rámci armádního sportovního klubu vojákem z povolání. V roce 1968 se s nadšením připojil k obrodnému procesu a těžce jej zasáhla srpnová okupace. Jeho veřejná vystoupení mezi tanky okupačních armád se stala legendárními stejně jako dřívější sportovní výkony. V roce 1969 inicioval soudní spor s komunistickým poslancem, který jeho a další čtyři osobnosti označil za iniciátory činu Jana Palacha, který měl být údajně jen nahraný. Nakonec ale podlehl tlaku a žalobu odvolal. Ani to ho ovšem neuchránilo od vyhazovu z armády a šestileté práce při hloubení studní.

Emil Zátopek se triumfem na trati 10 000 m v Londýně zasloužil o první československé olympijské zlato z atletiky.

V srpnu 1968 se Emil Zátopek zapojoval na ulicích do mnoha spontánních diskusí odmítajících okupaci Československa.

Emil Zátopek si na svých prvních olympijských hrách v Londýně doběhl v deštivém finále na 5000 m pro stříbro. Za ním švéd **Erik Ahldén**, pozdější vítěz **Gaston Reiff** z Belgie a **Willem Slijkhuis** z Nizozemska.

1989

Nestáli stranou
československé
devítky a sport

Rok 1989 začal tzv. Palachovým týdnem, tedy sérií demonstrací, během nichž si lidé 15. až 21. ledna i přes tvrdé zákroky policie a Lidových milic připomínali 20. výročí Palachovy oběti. V červnu byla zveřejněna petice *Několik vět*, kterou do listopadu podepsalo na 40 000 občanů, mezi nimi i řada známých osobností. Nešlo ale pouze o počet, ale především o to, že vedle disidentů či známých umělců přibývaly pod provoláním podpisy dělníků, úředníků, učitelů, lékařů, vědců i sportovců z celé republiky, tj. obyčejných lidí, kteří se dosud režimu více či méně přizpůsobovali. Ze sportovců nalezneme pod peticí například podpisy budoucího trenéra slavného naganského výběru Slavomíra Lenera, či olympijského vítěze z Barcelony 1992 Lukáše Pollerta. Petice obsahovala požadavky propuštění politických vězňů, svobodnou činnost sdělovacích prostředků a nezávislých iniciativ. Dne 17. července pronesl generální tajemník ÚV KSČ Miloš Jakeš svůj legendární projev na Červeném Hrádku, který se okamžitě spontánně rozšířil mezi lidmi. Komunistický režim se začal definitivně hroutit. Další demonstrace se uskutečnily 21. srpna (v den okupace Československa) a 28. října (v den vzniku republiky). Večer 17. listopadu došlo k brutálnímu zákroku bezpečnostních složek proti studentům na Národní třídě. Tento den odstartoval pád komunistického režimu a změnu politického systému v Československu. O dva dny později vzniklo Občanské fórum a v pondělí 20. listopadu vypukla studentská stávka, do níž se mezi prvními zapojila i Fakulta tělesné výchovy a sportu UK. S prohlášením proti zákroku 17. listopadu vystoupila Věra Čáslavská a do 22. listopadu se pod výzvu čs. olympioniků podepsalo 82 sportovců. Řada významných sportovců se po celé republice aktivně účastnila celého listopadového dění. Při nejmasovějších demonstracích na Letné hrála navíc hlavní roli tribuna stadionu Sparty, z níž ke statisícovým davům hovořili všichni řečníci.

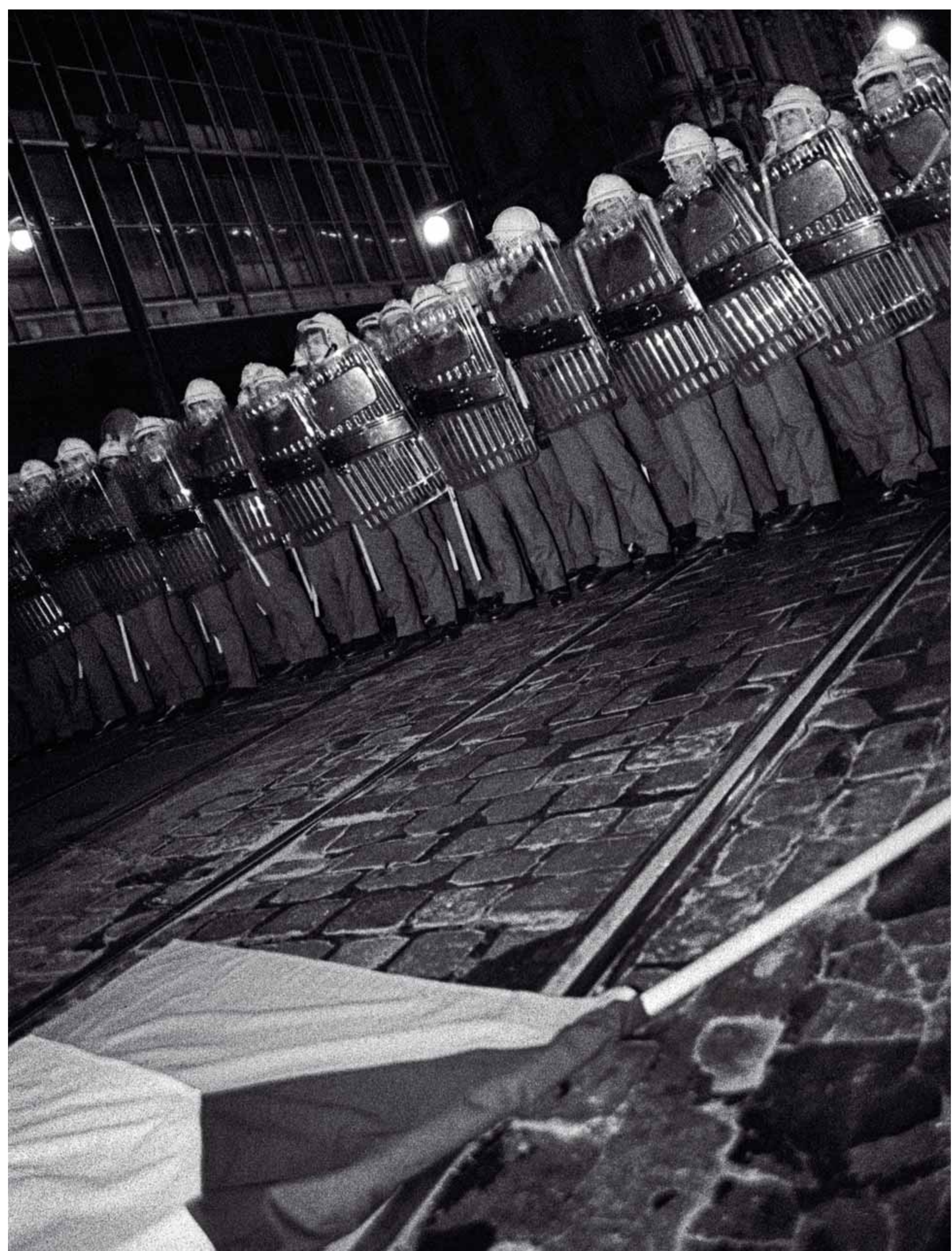

Foto: Pavel Hroch

Škodou 120 do Prahy Dominik Hašek

1989

Nestáli stranou
československé
devítky a sport

* 29. ledna 1965

Mimo události listopadu 1989 nechtěla stát ani řada sportovců. Ve specifické situaci se nacházeli hokejisté, kteří byli v té době jako vojáci základní služby v armádě Dukle Jihlava. Spolu s Dominikem Haškem vyrazili jeho starou Škodovkou do Prahy na demonstraci na Václavské náměstí hned začátkem prvního stávkového týdne František Kučera, Tomáš Sršeň, Petr Hrbek a Milan Kastner. Za svévolné opuštění posádky, zejména v době, kdy nebylo ani zdaleka jasné, že na Prahu nevyrazí tanky ČSLA, hrozily tvrdé tresty včetně vojenského prokurátora. Náhle stáli na náměstí zaplněném do posledního místa lidmi s cinkajícími klíči a státními vlajkami. Dominik Hašek s Františkem Kučerou podobnou atmosféru zažili ještě jednou, v únoru 1998 po návratu z vítězných olympijských her v Naganu. Václav Havel, který stál o devět let dřív na balkóně Melantrichu nad Václavským náměstím jako disident, je vítal jako prezident České republiky. To jsou paradoxy...

Dominik Hašek se ve svých osmnácti stane nejmladším reprezentačním brankářem v historii československého hokeje. Rodák z Pardubic (29. ledna 1965) pomůže zdejšímu klubu k ligovým titulům 1987 a 1989. Ke stejným letopočtům se váže i jeho zvolení nejlepším gólmánem světového šampionátu. V roce 1990 odstartuje závratnou kariéru na zahraničním ledě, která s přestávkami trvá jednadvalet. K jeho největším úspěchům patří získání Stanley Cupu v barvách Detroit Red Wings 2002 resp. 2008 a samozřejmě olympijské zlato z Nagana 1998. Foto archiv reprehokej.cz

Prezident **Václav Havel** a **Dominik Hašek** připijí na vítězství českých hokejistů během prezidentova pondělního setkání s olympioniky po jejich návratu do vlasti.

Nejlepší brankář hokejového turnaje **Dominik Hašek** se kochá zlatou medailí.

Vítězství hokejistů na olympijském turnaji v Naganu v roce 1998 se zařadilo mezi nejvýznamnější momenty historie českého sportu.

Fotbalová stávka Ivan Hašek

1989

Nestáli stranou
československé
devítky a sport

* 6. září 1963

Informace o událostech na Národní třídě z pátku 17. listopadu 1989 se po Praze šířily velmi rychle. Fotbalistům pražské Sparty je na Letnou přišel sdělit herec Jan Potměšil. Kapitán Sparty a reprezentace Ivan Hašek spolu s dalšími fotbalisty sdělili vedení, že hodlají vstoupit do stávky na podporu studentů. Nedělní 11. kolo proti Interu Bratislava (6:2) ještě odehráli s černými páskami. Před středečním zápasem proti Dukle Praha ale hráči Sparty Ivan Hašek, Václav Němeček a Julius Bielik spolu s hráči Dukly Milanem Luhovým, Dušanem Fitzlem a Pavlem Karochem sdělili předsedovi fotbalového svazu Rudolfu Kockovi, že odmítají hrát, neboť podporují studenty. Svaz následně zrušil celé kolo a v soutěži se nakonec pokračovalo až 2. prosince. V pátek 24. listopadu promluvil Ivan Hašek za sportovce k zaplněnému Václavskému náměstí. Sparta Praha vyhrála v sezóně 1989/1990 fotbalovou ligu počtvrté za sebou a v létě 1990 se na mistrovství světa v Itálii reprezentace vedená kapitánem Ivanem Haškem probodovala až do čtvrtfinále, v němž podlehla pozdějším mistrům světa ze SRN 0:1.

Ivan Hašek na historickém snímku v pohárovém utkání Sparty proti Anderlechtu.

Tribuna fotbalové Sparty se stala jedním ze symbolů listopadu 1989. Právě odsud promlouvali řečníci ke statisícovým davům požadujícím konec totalitního komunistického režimu.

2019

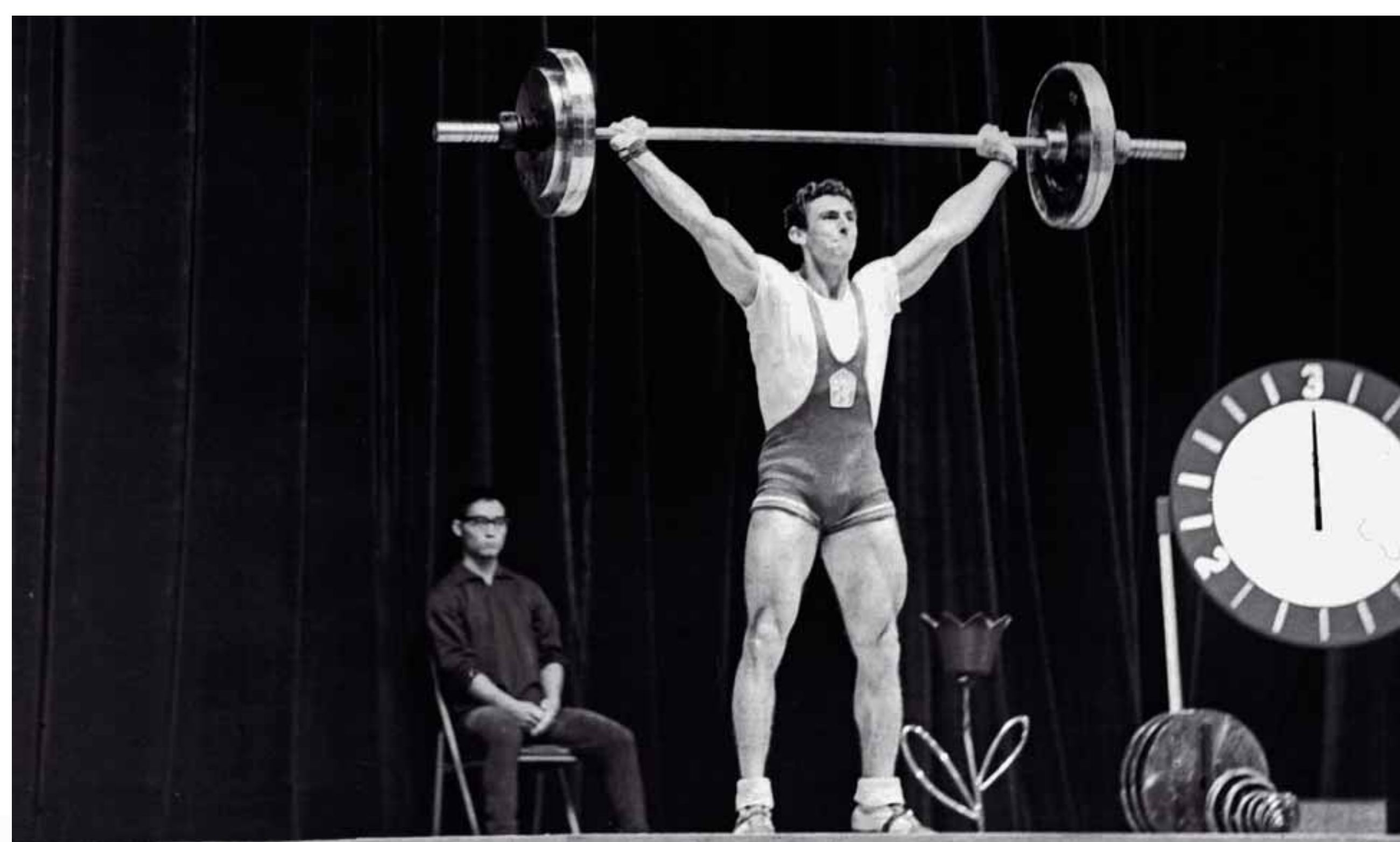
Nestáli stranou
československé
devítky a sport

V roce 2019 si připomínáme celou řadu významných výročí. Smutných 80 let od březnové okupace v roce 1939 a naopak šťastných 30 let od sametové revoluce v roce 1989. Pro Český olympijský výbor je to ale především 120 let, které uplynuly od jeho založení v roce 1899. I dnes plní svůj původní účel – rozvíjí a šíří olympijské ideály a zabezpečuje účast České republiky na olympijských hrách. Před sto lety se touto dobou českoslovenští sportovci připravovali na první oficiální vystoupení reprezentace samostatného státu na olympijských hrách. V roce 1993 se společný stát Čechů a Slováků rozdělil, aby dnes naše dva národy žily bok po boku v patrně nejlepších vzájemných vztazích za celou historii. Dnes se chystají čeští sportovci dosáhnout olympijských vavříků na letních olympijských hrách v Tokiu 2020. Toto město se do naší sportovní historie zapsalo doslova zlatým písmem. První olympijské hry zde proběhly před 55 lety v roce 1964. Naplno tehdy zazářila hvězda gymnastky Věry Čáslavské, která získala tři zlaté a jednu stříbrnou medaili. Zlatá Jiřího Dalera v cyklistickém stíhacím závodě a Hanse Zdražila ve vzpírání a dalších pět stříbrných a tři bronzové medaile řadí tuto olympiádu mezi nejúspěšnější v naší sportovní historii.

Od generace zakladatelů urazil český sport a tělovýchova dlouhý kus cesty. Cílem sportovní aktivity nikdy nebylo otáčet kolem dějin, ale jak osudy aktérů této výstavy, kteří aktivně zasahovali do historie našeho státu, naznačují, vždy se jednalo o významnou součást naší občanské společnosti. Sám Pierre de Coubertin říkal, že olympismus není systém, ale duchovní a morální postoj. Každý jednotlivec má mít možnost provozovat sport bez jakékoli diskriminace a v olympijském duchu, jenž vyžaduje vzájemné porozumění, přátelství, solidaritu a fair-play. Sport tak v duchu olympijských ideálů má být spojnicí mezi jednotlivými státy i národy. Mnoho sportovců i sportovních funkcionářů se po celý život těmito olympijskými ideály řídilo a řídí.

Zlatý cyklista ze stíhacího závodu v Tokiu 1964 Jiří Daler.

Vzpěrač Hans Zdražila vyhrál v Tokiu kategorii do 75 kilogramů.

